

KAMBOÇYA GEZİ REHBERİ

F. Ünal TOKTAŞ
unaltoktas.com
(Ocak-2018)

1) GENEL BİLGİ :

Güney Doğu Asya ülkelerine yapılacak seyahat turları içinde mutlaka bulunması gereken bir ülkedir.

1-1) BAYRAĞI : İki mavi şerit ortasındaki kırmızı şerit içinde Angkor Wat' ın beyaz renkli resminden oluşmaktadır. Kırmızı renk Kamboçya halkını ve cesurluğu, mavi renk ise Kamboçya Krallığını, bağımsızlık, dayanışma ve kardeşliği, Angkor Wat resmi ise bütünlük, adalet ve tarihi mirası ve dolayısıyla da Theravada Budizmini temsil eder.

1-2) KAMBOÇYA HARİTASI:

Bir güneydoğu Asya (Hindi Çin) ülkesidir. Kuzeyinde Tayland ve Laos, doğusunda Vietnam, güneyinde Vietnam ve Güney Çin Denizi ve batısında ise Tayland ve Tayland Körfezi bulunur. Resmi adı, Kamboçya Krallığı' dır. Başkenti Phnom Penh ' dir.

1-3) SLOGANI :

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ , yani “ VATAN, DİN ,KRAL” ‘ dır

1-4) NÜFUSU :

Son nüfus sayımı ve tahminlere göre yaklaşık 14,8 milyondur. Nüfus yoğunluğu ise kilometrekare alana 81,75 kişidir. Dünya’ da nüfus bakımından 67 ‘ nci ülkedir.

1-5) YÜZÖLÇÜMÜ:

Toplam yüzölçümü 181.035 km2 olup Dünya’ da 88 ‘ inci sıradadır. Yaklaşık Türkiye’ in % 23 ‘ ü kadardır.

1-6) COĞRAFYASI :

Ülkenin sahip olduğu toprakların yaklaşık % 20'si tarımsal amaçlı kullanılmaktadır. Ülke tamamen tropikal kuşaktadır ve en güney ucu ekvatorun yaklaşık 10 ° yukarisındadır. Ülkenin başkenti Phnom Penh'dir. Ülkenin toplam yüzölçümünün dörtte üçünü kaplayan orta bölümdeki düzlüklerin etrafında daha yoğun bitki örtüsüyle kaplı ve fazla nüfus barındırmayan dağlık alanlar bulunur. Kamboçya'daki baskın coğrafi sistemler geniş ve hemen her yere ulaşan Tonle Sap (Büyük Göl), Bassac Nehir Sistemleri ve ülkeyi kuzeyden güneye geçen Mekong Nehri'dir. Bu alanlarda Fil Dağları, güneybatıda ve batıda Cardamom Dağı, Tayland'ın Korat platosuyla bağlantılı Kuzeydeki Dangrek Dağları; Vietnam'ın Orta düzlükleriyle birleşen doğudaki Rattanakı Platosu ve Chhlong Yaylası bulunmaktadır.

Kamboçya'nın en büyük nehri olan Mekong Nehri ülkenin su rejimini belirler. Nehir, Çin anakarasından kaynaklanır ve Kamboçya'ya girmeden önce Myanmar, Laos ve Tayland'dan geçer. Phnom Penh'de güneyden gelen Basaka Nehri ve Tonle Sap gibi çeşitli kollarla birleşip yine aynı ada sahip Tonle Sap'a bağlanır. Nehir güneydoğuya doğru inerek Vietnam'daki aşağı deltasına ulaşır ve buradan Güney Çin Denizi'ne dökülür.

1-7) BAŞKENTİ :

Başkenti Phnom Penh ' dir. Mekong Nehri kıyısında yer alan Phnom Penh Kamboçya'nın Fransa tarafından sömürgeleştirilmesinden itibaren Kamboçya'nın başkenti konumunda olup, en büyük şehri olma vasfını haizdir. Zamanla gelişerek, ülkenin ekonomik, kültürel, siyasi, diplomatik ve sınai merkezi haline gelmiştir.

Bir zamanlar "Asya'nın İncisi" olarak adlandırılmış olan bu şehir, 1920'lerde Hindiçin'de Fransızlar tarafından inşa edilen en güzel şehirlerden biri olarak kabul edilir. Siem Reap ve Siyanukvil ile birlikte Kamboçya'nın önemli turistik destinasyonlarından biridir.

2008 sayımına göre nüfusu 1.325.681 ' dir.

1-8) PARA BİRİMİ VE EKONOMİK YAPISI :

Para birimi RIEL olup, 1 Dolar = 4.048 Riel' dir. Bu duruma göre 1 TL = 980 Riel' dir. (Nisan-2018 tarihine göre)

GSYİH (milyar ABD\$) : 16,9

Enflasyon Oranı (%) : 3,5

Reel GSYİH Büyüme Oranı (%) : 7,0

İşsizlik Oranı (%) : 3,0

Nüfus (milyon) : 15,0

İhracat (fob-milyar ABD\$) : 7,696

Nüfus artış hızı (%) : 1,63

İthalat (fob-milyar ABD\$) : 10,439

Kişi Başına GSYİH (ABD\$ SAGP) 1.130

Kamboçya' daki Türk sermayeli firma sayısı : 5

Kaynak: TÜİK. Punom Pen BE

Başlıca ticaret ortakları : ABD, Hong Kong, Singapur, İngiltere, Almanya

Başlıca ihracat kalemleri : Tekstil, konfeksiyon, ayakkabı, elektrikli makine ve cihazlar, pirinç.

Başlıca ithalat kalemleri : Hazır giyim ara ürünleri, petrol ürünleri, inşaat malzemesi, makina, motorlu araçlar, kozmetik ve eczacılık ürünleri.

Türkiye ile Ekonomik İlişkileri :

Başlıca İhraç Ürünlerimiz : Taşkömürü katranı ve ham petrolden ürünler; vitaminler, hormonlar, alkolidler, antibiyotikler, ilaçlar, tıbbi eşya; tekstil elyafı ve mamulleri; metal dışı mineral mamuller.

Başlıca İthal Ürünlerimiz : Giyim eşyası ve aksesuarları, ayakkabılar vb. Eşya, diğer ulaşım araçları, haberleşme, hayal-ses kayıt cihazları, kara ulaşım araçları.

Türkiye-Kamboçya 1. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Fikri Işık ile Kamboçya Ticaret Bakanı Sayın Chanthol Sun tarafından 11 Şubat 2015 tarihinde Phnom Pehn 'de gerçekleştirilmiştir. Taraflar, bu toplantıda, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 2020 yılı itibariyle 500 milyon dolar seviyesine ulaştırılması hususunda mutabık kalmışlardır.

1-9) YÖNETİM VE SİYASİ YAPISI :

900'lü yıllara kadar Khmer derebeyliklerinden oluşan bir bölge olan Kamboçya'da mimari eserleriyle tanınan Angkor Khmer Krallığı dağınıklığa son vermiş ve 300 yıl hüküm sürmüştür. Daha sonra farklı ülkelerin hakimiyetine giren Kamboçya, 1954 yılında Fransız sömürge yönetiminden bağımsızlığını kazanmıştır.

1972 yılında ilan edilen Khmer Cumhuriyeti, Kamboçya Komünist Partisi ile mücadelesinde başarısız olmuş, iç savaşı "Kızıl Khmerler" (Khmer Rouges) kazanmış ve 1976 yılında ülkenin adı "Demokratik Kampuçya" olarak değiştirilmiştir.

Pol Pot rejiminin 1977'de Vietnam'la girdiği çatışma sonucunda ülke yeniden iç savaşa sürüklenmiş, 1990 yılında Birleşmiş Milletler tarafından başlatılan müzakereler sonucunda iç barış sağlanarak 1991'de ülke "Kamboçya Devleti" adını almıştır.

Kamboçya, 1993 yılından bu yana Meşrutî Krallıkla yönetilmektedir. Kral Norodom Sihamoni 2004 yılında tahta çıkmıştır. Ülkede iki meclisli parlamenter sistem mevcuttur. Parlamento, 123 üyeli Milli Meclis ve 61 üyeli Senato'dan oluşmaktadır.

Kamboçya'da 4 Haziran 2017 tarihinde mahalli seçimler gerçekleştirilmiş olup, kesin olmayan sonuçlara göre CPP Partisi ülkedeki toplam 1.1646 yerel idare meclisinin 1.163'ünü, ana muhalefet partisi CNRP ise 482'sini kazanmıştır.

1-10) DİL , DİN VE ETNİK YAPI :

Resmi dili Kmerce' dir. Kamboçya'da Kmerce dışında Mon ve Vietnamca dilleri de konuşulmaktadır.

Resmi dini Theravada Budizmi' dir, halkın %95'i Budist'tir.

Etnik yapısı Kamboçyalı (%90), Vietnamlı (%4), Çinli (%1), Diğer (%5) şeklindedir.

2) KAMBOÇYA' NIN POZİTİF YÖNLERİ

2-1) İNSANLIK VE TURİSTE YAKLAŞIM: Çok iyidir.

2-2) ÇEVRE VE TABİAT : Her taraf , kilometrelerce gitseniz bile kara toprak parçası göremezsiniz. Fotoğrafçılık adına çok güzel manzaralar vardır. Özellikle tapınakları fotoğraf açısından çok ilginçtir.

2-3) FOTOĞRAFÇILIK : Değişik ve enteresan fotoğrafların çekilebileceği bir ülkedir.: Özellikle halkı fotoğraf çekirtmeyi çok istiyor ve seviyor. İzin alırsanız size hatta çok güzel pozlar da verebiliyor. Bir fotoğrafçı olarak bu özellik benim çok hoşuma gitti şahsen.

Örneğin bu konuda Meksika ve Orta Amerika' da ve tutucu olmaları sebebiyle de Katar ve Bahreyn' de çok zorlanmışım

2-4) GÜVENLİK: Ülke genel olarak güvenlidir. Ancak gene, genel güvenlik kurallarına uymanız gerekir. Turistlerin yoğun olduğu Siem Reap ve Phnom Penh gibi şehirlerde biraz daha fazla dikkatli olmanız gereklidir. Dövizi kesinlikle sokakta ve uyduruk yerlerde bozdurmayınız. Bankalarda veya ciddi döviz bürolarında bozdurunuz.

2-5) YEMEKLERİ : Hem pozitif ve hem de negatif yönleri vardır. Kişiden kişiye göre değişir. Yeni tatlar öğrenmeye meraklı ve de mideleri sağlam olanlar için pozitif olabilir.

3) KAMBOÇYA' NIN NEGATİF YÖNLERİ ;

3-1) TRAFİK: Kamboçya'da trafik sağdan akmaktadır. Şehirlerde yollar çok düzgün olmamakla birlikte asfaltdır. Şehirlerarası yollar ise, oldukça dar ve bozuktur. Şehir içi trafiğine motosiklet ve bisikletler hâkim olmakla beraber, otomobil sayısı da giderek artmaktadır. Trafik kurallarına pek uyulmamaktadır. Günün hemen hemen her saatinde trafik yoğun olabilmektedir. Trafikte özellikle motosiklet yoğunluğu çok fazladır. Her taraftan, köşeden ve aradan sürekli motosiklet çıkmaktadır. Sürücülerin yayalara ve öteki sürücüler karşı toleransı yoktur. Bu sebeplerle, bu ülkede araç kiralamak pek tavsiye edilmemektedir.

3-2) İKLİM :

Kamboçya iklimi Güney Asya iklimine benzerdir. Kamboçya'da başlıca iki mevsim vardır. Mayıs-Ekim arası yağışlı sezondur ve hava sıcaklığı 22 °C civarında seyreder ve oldukça yüksek nem içerir. Kuru sezon ise Kasım-Nisan ayları arasındadır ve hava sıcaklığı 40 °C'ye kadar çıkabilir.

3-3) ŞEHİRCİLİK :

3-3-1) Şehircilik anlayışı iyi değil. Şehir içi yollar ve kaldırımlar yetersizdir. Hatta çok yerde kaldırım bile yoktur.

3-3-2) Şehirlerin aydınlatması iyi değil, caddeler ve sokaklar karanlık. Bu sebeple geceleri gezmek pek uygun değil. Düşüp bir tarafınızı incitebilir veya kırabilirsiniz.

3-4) ENGELLİLERE UYGUN OLMAMASI:

Bu ülkede, medeni Avrupa ve Amerika ülkelerinde olduğu gibi, engelli ve sakatlara göre düzenleme kesinlikle bulunmamaktadır. Her yerde merdivenler vardır. Az eğimli rampalar bile yoktur. Binalarda genelde asansör ve engelli asansörü bulunmamaktadır. Kaldırımları düz olmayıp üzerinde insanı düşürecek bir sürü engel vardır.

3-5) YEMEKLERİ: Hem pozitif ve hem de negatif yönleri vardır. Kişiden kişiye göre değişir. Benim gibi yeni tatlar öğrenmeye hevesli ve meraklı olmayanlar için uygun değildir. Tatmaya çalışsanız bile yiyemeyebilirsiniz.

4) KISA KAMBOÇYA TARİHİ:

Birçok Kamboçyalı kendisini, bir zamanlar Güneydoğu Asya'nın büyük bölümü üzerine hâkimiyet sağlamış olan ve 10 ve 13. yüzyıllar arasında en görkemli günlerini yaşayan Angkor İmparatorluğunun kurucusu Khmerlerin soyundan addeder. Bu dönemden sonra Tay ve Cham (bugünkü Vietnam) saldırıları imparatorluğu zayıflatarak uzun bir gerileme dönemine soktu. Kral, 1863 yılında ülkesini Fransız Himayesine aldırdı. Kamboçya 1887 yılında Fransız Çinhindi'nin bir parçası oldu. İkinci Dünya Savaşı sırasındaki Japon istilasının ardından Kamboçya 1953 yılında Fransa'dan tam bağımsızlığını kazandı. Nisan 1975'de 5 yıllık bir mücadelenin sonunda Komünist Kızıl Khmer güçleri Phnom Penh'i ele geçirdi ve bütün şehirleri ve kasabaları tahliye etti.

POL POT idaresindeki Kızıl Khmerler rejimi sırasında en az 1.5 milyon Kamboçyalı ya idam edildi ya da ağır cezalar veya açlık gibi nedenlerle yaşamını kaybetti. Kızıl Khmerleri dağlık araziye çekilmek zorunda bırakan 1978 yılı Aralık ayındaki Vietnam saldırısı 10 yıllık bir Vietnam işgalinin ve yaklaşık 13 yıl süren iç savaşın başlangıcı oldu. 1991 Paris Barış

antlaşması demokratik seçimleri ve ateşkesi zorunlu tutuyordu ama Kızıl khmerler buna pek uymadılar.

Birleşmiş Milletler desteğinde yapılan 1993 seçimleri ve bunun ardından kurulan koalisyon hükümetiyle bir miktar normale dönüldü. Hizip çatışmaları 1997 yılında ilk koalisyon hükümetinin sonunu getirdi. 1998'de yapılan ikinci seçimlerden bir başka koalisyon hükümeti ortaya çıktı ve politik istikrar yeniden sağlandı. Kızıl khmerlerin son üyeleri de 1999 yılının başında teslim oldu. Kalan Kızıl Khmer liderlerinden bazıları Birleşmiş Desteğinde kurulacak bir mahkemede insanlığa kaşı işledikleri suçlardan dolayı yargılanmayı bekliyor. 2003 seçimleri nispeten huzurlu bir ortamda geçti ama rakip partiler arasında bir koalisyon hükümetinin kurulması bir yılı aşkın görüşmeler sonucunda mümkün oldu.

5) POL POT REJİMİ:

Kamboçya' nın en karanlık dönemi ve rejimi diktatör Pol Pot rejimidir. Bu dönemden bahsetmemek olmaz.

Dış dünya ile bağlantıyı kesen Pol Pot parası ve eğitimi olan herkese düşmandı. Entelektüel olduğu düşünülen herkes öldürüldü, eli kalem tutan okuma yazması olan herkes ağır işkencelerden geçirildi ve katledildi. 'Burjuva medeniyetini' yok etmek iddiasındaki bu rejim pek çok kişiyi gözlük kullandığı ya da yabancı dil bildiği gerekçesiyle suçlayarak öldürdü.

Yaklaşık yüz yıl boyunca Fransız sömürgesi altında kalan Kamboçya 1953 yılına gelindiğinde Fransızlardan bağımsızlığını kazandı. Kralları Sihanouk yönetiminde yeni bir döneme giren Kamboçya 15 huzurlu sene geçirdi. Ancak bu uzun sürmedi. 1960'ların sonuna gelindiğinde bölgedeki ABD-Vietnam savaşı Kamboçya'yı da etkilemeye başladı. Vietnam'da bombalayacak yer bırakmayan ABD, Vietnam karşısında kaybettikçe Kamboçya topraklarını da bombaladı. Vietnam'a destek veren gerillaların desteğini kırmak için yapılan 1969'dan sonraki bu bombalamalar Kamboçya'da yaşamı alt üst etti. Köylerde yaşayan milyonlarca köylü fakir insan şehirlere kaçmak zorunda kaldı. 1969'dan 1973'e kadar süren bombalamaların sonucunda ülkedeki pirinç üretimi beşte birine düştü

Kamboçya tarihinin en karanlık yılları ise bundan sonra başladı. Varlıklı bir ailenin çocuğu olarak Kamboçya'da dünyaya gelen sonrasında Fransa'da eğitim alan Pol Pot (asıl adı Saloth Sar) 1953 yılında Kamboçya'ya döndü ve siyaset sahnesinde gözükmeye başladı. Fransa'da bulunduğu yıllarda Komünist Partisine katılmış olan Pol Pot ülkesine döndüğünde bir taraftan öğretmenlik yaparken diğer taraftan da Kamboçya Komünist Partisi içinde yükselmekle meşguldü.

Pol Pot partinin başına geçitken sonra arkadaşlarıyla birlikte, Vietnam Kamboçya sınırı yakınlarındaki bir Vietnam askeri kampına sığındı. Oradan da Çin'e geçti. Çin'de Mao'nun gerçekleştirdiği Kültür devriminden ve kırsala dayalı toplum ütopyalarından etkilenen Pol Pot radikal bir zihniyetle ülkesine döndü. Kamboçya Komünist Partisinin silahlı kanadı olan

Kızıl Kmerlerin başına geçti.

Kızıl Kmerlerin ve lideri Pol Pot'un ülkedeki gücünün artmasına yol açan gelişme ise 1970 yılında Kamboçya'da yaşanan ABD destekli askeri darbe oldu. Darbenin ardından Kral Sihanouk Pekin'e kaçmak zorunda kaldı. Amerikan bombaları ülkenin her tarafına yağmakta ve halk köylerden şehirlere kaçmaktaydı. Amerikan bombaları altındaki ülkede Kızıl Kmerler ABD destekli yeni yönetimi tanımadılar ve onunla mücadeleye giriştiler. Bu arada Pekin'de bulunan Kral Sihanouk da askeri yönetime karşı Kızıl Kmerlerle işbirliğine gitti. Kızıl Kmerler böylece gün geçtikçe halktan daha fazla destek almaya başladılar. 1970'in başlarında, fakir ve açlıkla boğuşan, imkanları oldukça sınırlı olan yaklaşık 5 bin kişilik Pol Pot'çular yaşanan bu gelişmelerin ardından 5 yıl içinde 70 binlik bir askeri güce ulaştı.

Pol Pot'un liderliğindeki Kızıl Kmerler ile askeri yönetim arasında yaşanan iç savaş Kızıl Kmerlerin lehine 1975 yılında sona erdi. Kızıl Kmerler kazandıkları savaşın ardından Demokratik Kamboçya adıyla yeni bir rejim kurdular. Yeni rejimin başbakanı ülkenin tüm idaresini elinde bulunduracak olan Pol Pot idi.

Pol Pot ülkede yeni bir siyasî ve sosyal düzen kurmayı amaçlıyordu. Ona göre aslında insanlar doğuştan eşit ve iyilerdi, onları bozan ise yozlaşmış bir toplumda yaşamaktı. Para, din, teknoloji, piyasa ekonomisi, iş bölümü, toplumu yozlaştıran unsurlardı. Ancak bunların yok edilmesiyle yeni bir toplum yaratılabilirdi.

Pol Pot'a göre iyi insanlar çiftçilerdi. Çiftçi olmayan herkes modern toplumun yozlaşmış insanlarıydı. Pol Pot, çiftçilerin güçlenmesiyle Kamboçya'nın zenginleşeceğine inanıyordu ve bunun için kapitalizme dair tüm unsurların yok edilmesi gerekiyordu. Böylece ne Kamboçya'da ne de Kamboçyalıların hafızalarında kapitalizme dair hiçbir şey kalmayacaktı.

Böylesi çarpık bir anlayışa sahip olan Pol Pot idareyi ele aldıktan sonra fikirlerini uygulamaya koymaya başladı. Yeni bir ülke yeni bir halk yaratmak amacıyla faaliyete geçen Pol Pot şehirleri boşaltarak insanları köylere göçe zorladı.

Ülkedeki üniversiteler, okullar, postaneler, fabrikalar, gazeteler, dergiler, fabrikalar, bankalar gibi kurumların hepsi kapatıldı, tahrip edildi. Yeni kurulan düzende paraya ihtiyaç yoktu ve para yürürlükten kaldırıldı. Merkez bankası ve tüm bankalar kapatıldı. Dış dünya ile bağlantıyı kesen Pol Pot parası ve eğitimi olan herkese düşmandı. Entelektüel olduğu düşünülen herkes öldürüldü. Devlet kurumlarında çalışan asker, bürokrat, diplomat, doktor, profesör, bilim adamı, din adamı, gazeteci, yazar kısaca eli kalem tutan okuma yazması olan ağır işkencelerden geçirildi ve katledildi. 'Burjuva medeniyetini' yok etmek iddiasındaki bu rejim pek çok kişiyi gözlük kullandığı yada yabancı dil bildiği gerekçesiyle suçlayarak öldürdü. Toplumun geleneksel değerleri tahrip eden Pol Pot rejimi aileyi ve Budist inançları ortadan kaldırmaya çalıştı. Aile fertleri birbirinden kopararak herkes

pirinç tarlalarında çalışmaya zorlandı. Çocuklar kolektiflere emanet edildi. Toplanan çocuklar beyinlerinin yıkanması ile rejime sadık askeri güç haline getiriliyordu. Eskiye dair her şeyi imha eden Pol Pot hayata dair her şeyi sıfırdan başlatmayı planlıyordu. Bu yıkım dalgası tarihe Sıfır Yılı olarak geçti.

Pol Pot döneminde, yani sadece 3 yıl 8 ay içinde, ülke nüfusunun yaklaşık yarısı-3 milyon kişi- katledildi. Öldürülenlerin sayısı kadar çoktu ki yüklü bir cephane bir masrafı ortaya çıkacaktı. Bu sebeple insanlar maliyetsiz bir şekilde bıçaklarla ya da dövülerek öldürüldü.

Kamboçya'da, tarihin tanık olmadığı, aklın sınırlarını zorlayan böyle bir katliam gerçekleştiren Pol Pot rejiminin sonunu 1978'de Vietnam'la yaptıkları savaş getirdi. Yalnızca gerilla gücüne sahip olan Kızıl Kmerler Vietnam karşısında kısa sürede mağlup oldu ve Pol Pot rejimi yıkıldı. Vietnam ordusu 100 bin kişilik bir askeri güçle Kamboçya'yı işgal etti. Pol Pot ve ekibi Tayland'a kaçmak zorunda kaldı. Vietnamlılar ise ülkede Kızıl Kmerlerden kaçanların da içinde bulunduğu yeni bir hükümet kurdular. Böylece Kamboçya halkı hiçbir zaman hatırlamak dahi istemediği bu kanlı rejimden kurtuldu.

TONLE SAP GÖLÜ :

Göney Doğu Asyanın en büyük gölüdür. Yaklaşık 120 km'lik Tonle Sap nehrinin getirdiği sularla oluşmuştur. Bu nehir aynı zamanda göl ile Mekong nehri arasındaki bağlantıyı da sağlar. Bu gölün Kamboçya'nın tabiat yapısında büyük etkisi vardır. Mevsimden mevsime su yüksekliği değişir. Bu sebeple gölden önceki nehir deltasındaki evler bu yükseklik göz önüne alınarak demir kazık veya beton kolonlar üzerinde yükseltilmiştir. Göl üzerindeki evler ise varillerden yapılan salları üzerinde yüzer vaziyette olup, suyun yükselmesine bağlı olarak yükselip alçalır. Gölün uzunluğu, eni ve hacmi mevsimden mevsime göre değişir. Kuru sezonda (nisan aylarında) yaklaşık 150 km ve en geniş yeri ise 34 km ' dir. Muson yağmurlarının tepe yaptığı Eylül-Ekim ayında ise, gölün uzunluğu 250 km'ye kadar uzayabilir.

Anlung Reang floating village on Tonle Sap Lake, Cambodia.

Siem Reap şehrinde bacaklara masaj yapan akvaryum balıkları

Siem Reap, Barlar Sokağı

Siem Reap Gece arşısı (Night Market)

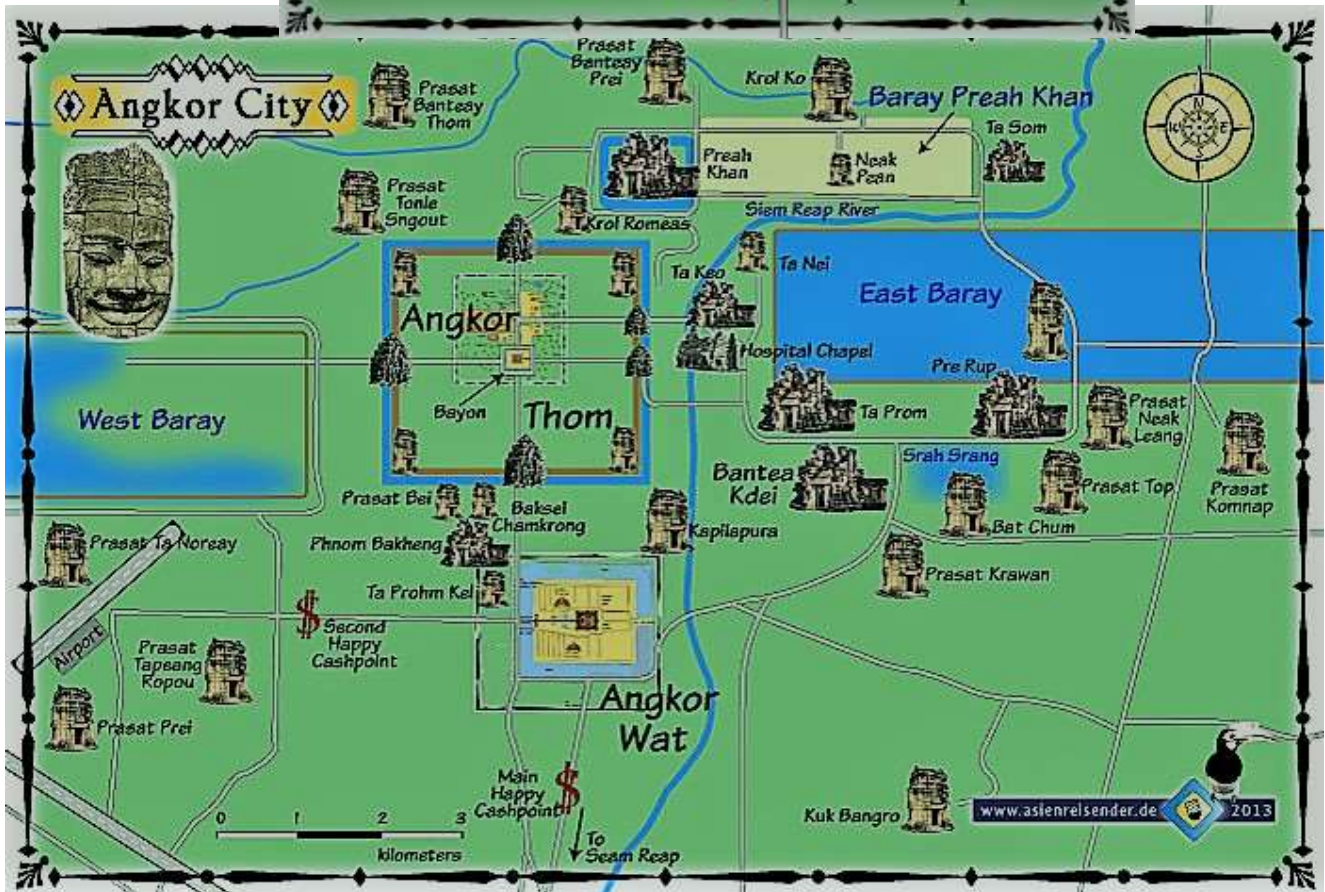

ANGKOR TOM :

Eski Khmer İmparatorluğunun başkentidir. Kral JayavarmanVII (378-382) tarafından yaptırılmıştır. 9 km2 alan kaplamaktadır. Kendisi ve sonradan gelenler tarafından birçok anıt yaptırılmıştır. Bu şehrin merkezinde, Jayavarman'ın devlet tapınağı olan Bayon Tapınağı yer alır. Öteki önemli yerleşimler Zafer Meydanının hemen kuzeyinde bulunur. Bu şehir, Tonle Sap gölüne bağlantılı olan Siem Reap nehrinin hemen batı tarafında bulunur. Güney girişi Siem Reap şehrinin 7,2 km kuzeyinde ve kuzey girişi ise Angkor Wat' ın 1,7 km kuzeyindedir. Şehrin etrafı 8 metre yüksekliğinde ve 3 km uzunluğunda surlarla çevrilidir. Yaklaşık 9 km2 alan kapsamaktadır. Etrafında sertleşmiş toprak set üzerinde parapet (korkuluk) ile çevrilmiştir.

Angkor Arkeolojik parkında en önemli, görülmesi iki adet yer Agnkor Thom ve etrafındaki öteki tapınaklar ile Angkor Wat' tır. Bu iki birbirinden bağımsız antik şehir aynı günde gezilmemelidir. Zaten bir günde ikisi layığı ile gezilemez, bu bakımdan bu kentler için en az iki ayrı gün ayrılmalıdır.

Angkor Thom ile bütün antik kentlerin genel vaziyet planı

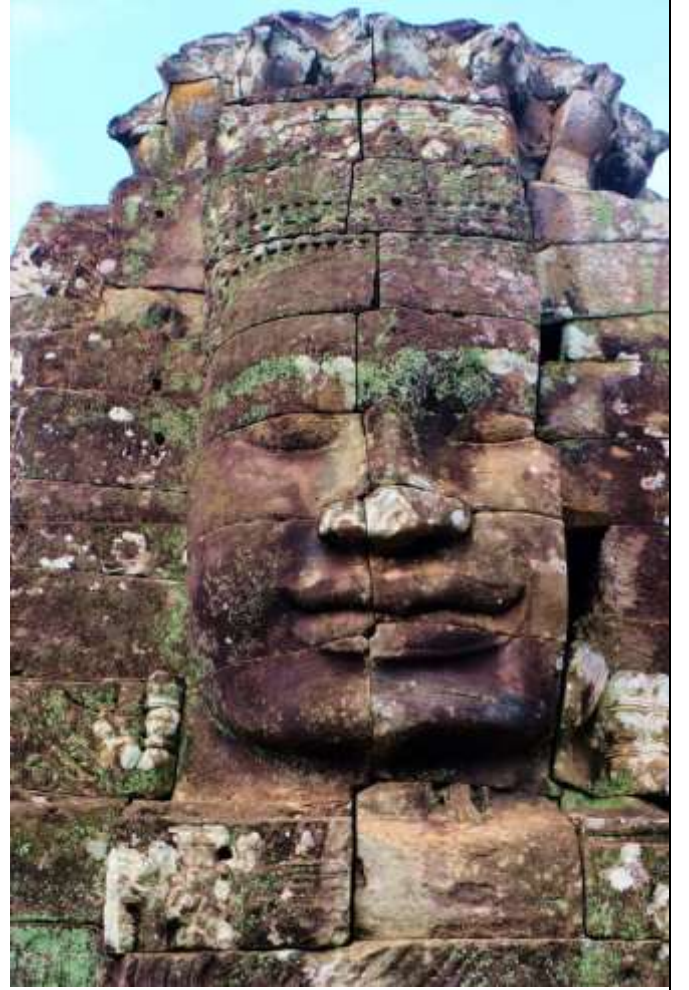
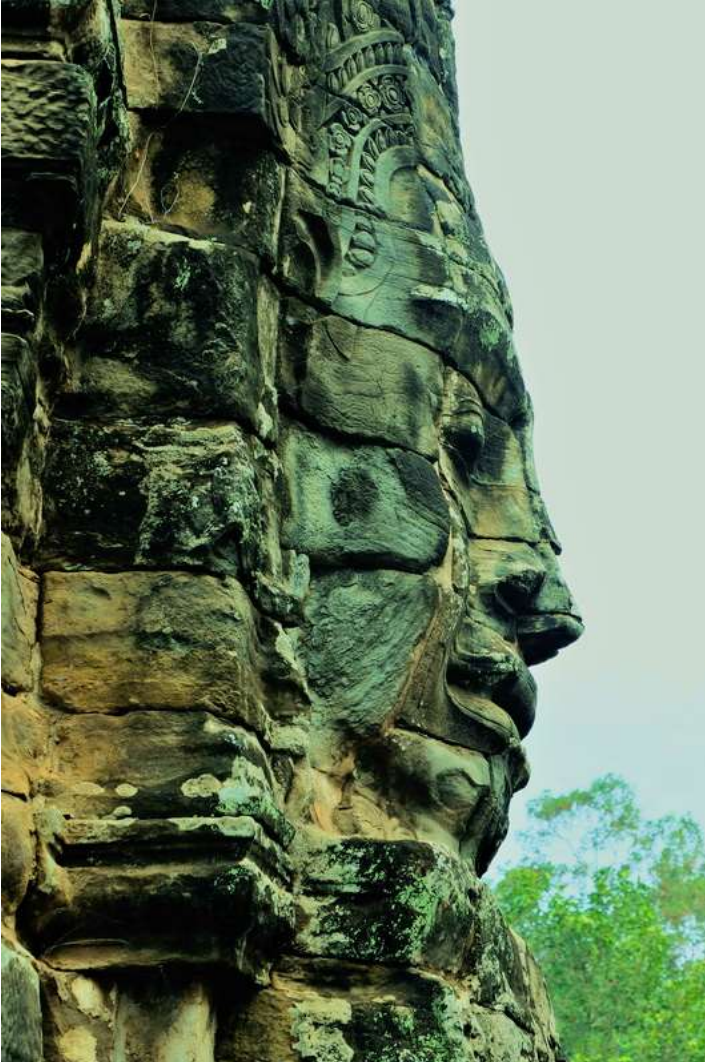

Bayon Tapınağı : Şehrin merkezinde Bayon tapınağı bulunur. Dört taraftaki ana giriş yolları bu tapınakta buluşur. Bu tapınakta birbirinden bağımsız toplam 37 adet kule bulunur. Tapınak 12.yy'ın sonlarında (1190 civarı) Budist Kral Javayarman VII tarafından inşa ettirilmiştir. Bayon tapınağında oldukça uzun duvarlar vardır. Toplamda 1.2 km'lik duvarda 11.000'den fazla oyma figür vardır. Özellikle Javayarman'ın kendi yüz figürlerinin olduğu ve gülümseyen figürlerin olduğu bu yapılar Asya'nın Mona Lisa'sı olarak adlandırılır. Tapınağı oldukça sıradışı kılan şey, merkezi bir kule ve etrafındaki 37 kulenin dört bir tarafındaki devasa yüz figürleridir. Tapınağın merkezinde Javayarman VII'nin figürü, etrafında ise Khmer İmparatorluğunda inanılan Tanrıların figürleri bulunmaktadır. Tapınak ormanlık alan içerisinde olduğu için zamanla ağaçların gölgesinde gizlenmiş, yıllarca öylece gizliliğini korumuştur. 1916 yılında ağaçların kesilmesiyle tapınak alanı gün yüzüne çıkarılmıştır. 1970 yılında savaş çıkana kadar kazı ve restorasyon çalışmaları Fransızlar tarafından yapılmıştır. Fransızlar çalışmalara başladığında Bayon tapınağının Brahma'ya ithafen yapılan 9. yy'a ait bir hindu tapınağı olduğuna inanılmıştır. 1933 yılında tapınağın orta noktasında tekrar başladıkları kazı çalışmalarında 14 metre derinliğe inilmiştir. Bulunan büyük kırılmış Buda, Lokesvara, sanskrit kitabesi ile tapınağın fonksiyonu, sembolü ve tarihi açığa çıkarılmıştır. Bayon tapınağının 12 yy'ın sonlarında yapılan bir Budist tapınağı olduğu kesinleşmiştir.

Bayon tapınağında dört tarafında buda heykeli olan dev kayalar

Yakından heykellerin görünüşü

Tapınak etrafındaki duvarlardaki, duvar freskleri

Bayon Tapınağının uzaktan görünüşü

Baphuon Tapınağı : Angkor Thom şehrinin en önemli öteki tapınağı bu tapınaktır. Adeta bir dağı andırır. 11 yüzyılda , üç katlı tepe (dağ) şeklinde inşa edilmiştir. Kral Udayadityavarman'ın devlet tapınağı olarak inşa edilmiş olup, Hindu Tanrı Şiva (Shiva)' ya adanmıştır. 15 inci yüzyılın sonlarında, bu tapınak Budist tapınağına dönüştürülmüştür.9 metre yüksekliğinde ve 70 metre uzunluğunda yatar pozisyonda bir buda heykeli, ikinci katta ve batı tarafında inşa edilmiştir. Ancak sonra üzerine 8 metre yüksekliğindeki kule yıkılınca bu heykel ortadan kalkmıştır. Bu tapınak kum taşı ile doldurulmuş bir zemin üzerine inşa edildiği ve de çok ağır olduğu için, tarih boyunca dengesiz zemin sebebiyle zaman zaman hasar görmüştür. Yapılan buda heykeli de bu tapınağı ek bir ağırlık getirmiştir. Ana kule etrafındaki, 125 metreye 425 metre boyutlarındaki duvar muhtemelen altın ile kaplı ahşaptan yapılmıştı. Ancak bu duvar sonradan yıkılmış olup şu anda mevcut değildir. En son restorasyon mimar Pascal Royere tarafından 1996 yılında başlamıştır. Bu restorasyon 16 yıl boyunca sürmüş ve Dünyanın en büyük 3D bulmacası kabul edilmiştir. Bu restorasyon sonucu tapınak 03.07.2011 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Tapınak panoraması

Banteay Srei Tapınağı : Onuncu yüzyıla ait bir Kamboçya tapınağı olup Hindu Tanrısı olan Shiva (Şiva)' adanmıştır. Bu tapınak özellikle kırmızı kumtaşından imal edilmiştir. Bu sebeple rengi kızıla çalmaktadır. En önemli özelliği duvarlarındaki işlemleridir. Bu sebeple de Khmer sanatının mücevheri olarak adlandırılır. 22.04.967 tarihinde Angkor' un ana ve büyük tapınağı olarak deklare edilmiştir. Banteay Srei , şimdiki zamanda , duvarlarındaki rölyefler sebebiyle, “ kadınlar veya güzellik kalesi” olarak adlandırılmaktadır. Bu tapınak bir ahşap gibi kolay işlenebilir, kırmızı kum taşından yapılmıştır. Tuğla ve lateritler yapının duvarları ve iskeletini tutmak için kullanılmıştır. Bu tapınak iç içe geçmiş üç adet dikdörtgen yapı ile çevrelenmiştir. En içteki yapı tapınma yeri ve kütüphaneden oluşur. Bu tapınak 1914 yılında yeniden bulunmuştur., Andre Malraux isimli kişinin dört adet antik parçayı 1923 yılında çalması sonunda tekrar gündeme gelmiş ve önem kazanmıştır. İlk restorasyonu 1930 yılında yapılmıştır. 2000-2003 yıllarında tapınağın sel sularından zarar görmemesi için bir drenaj sistemi yapılmıştır. Tapınak duvarlarının yakınındaki ağaçlardan zarar gömemesi için de uygun tedbirler alınmıştır. Tapınak maalesef hırsızlık ve Vandalizm sebepleri ile tahribata uğramıştır. Bu sebeple bazı önemli heykellerin (Shiva ve Shakti..gibi) orijinaleri sökülmüş olup, Phnom Penh' deki Ulusal Müzede sergilenmektedir. Bunların yerlerine replikaları konmuştur.

Tapınaktaki maymun heykelleri

Ta Phrom Manastırı : Onikinci yüzyılın sonu ile onüçüncü yüzyılın başlarında inşa edilmiş olup, orijinal ismi Rajavihara' dır. Angkor Thom' un güney tarafında bir kilometre mesafededir. Khmer Kralı Jayavarman tarafından, bir Budist manastırı ve üniversitesi olarak yaptırılmıştır. Öteki Angkor tapınaklarının aksine, etrafındaki yoğun orman ağaçları tarafından çevrelenmiş ve adeta bunlar tarafından yutulmuştur. Tropik ormanların insan yapımı binaları sanki bir kanser gibi, nasıl tahrip ettiğinin, Dünya'daki en önemli bir örneğidir. Dev ağaç dalları ve kökleri, büyük taş blokların içine girmiş ve onları darmadağın etmiştir. Bu yönüyle de turistlerin ilgisini çekmekte olup, bu bakımdan mutlaka görülmesi yerler arasındadır. Aynı manzara ile, Meksika ve Guatemala' da da karşılaşmıştım. Orada da dev ağaçlar kocaman piramitsel yapıları yutmuş olup, bu yapılar hala açılmamış bir vaziyette idi. Bu tesis , Unesco tarafından , 1992 yılında Dünya Mirası listesine alınmıştır. On beşinci yüzyılda Khmer İmparatorluğunun yıkılması sonucu, bu tapınak terkedilmiş ve unutulmuştur.2013 yılından itibaren, Hindistan'ın da yardımı ile restorasyon başlamış, ağaçların daha fazla tahrip yapması engellenmiş, ahşap yürüme yolları ve korkuluklar yapılmış ve bazı yerlerde de çelik konstrüksiyon destekler konmuştur.

Fil Terası (Terrace of the Elephants) : Kral VII Jayavarman tarafından halka hitap etmek için yapıldığı ifade edilmektedir. Terasın duvarlarında at, maymun ve fil figürleri vardır. Sahip olduğu büyük fil şekilleri sebebiyle bu adı almıştır. Terasın üzerindeki bir heykelin “Cüzzamlı Kral” a veya Hindu’ların yer altı tanrısına ait olduğunu iddia edenler vardır.

Angkor Wat Tapınağı : Angkor Wat tapınağı eski başşehir Angkor Thom ve tapınakları ile mukayese edilirse, ondan daha küçük boyutlarda ve fakat ondan daha meşhur bir tapınaktır. Angkor Wat, 12 yüzyıl'ın başlarında Kral II. Suryavarman için tapınak ve başkent olarak inşa edilmiştir. Buradaki en büyük ve en iyi korunmuş tapınak, kuruluşundan beri önce Hindu, sonra Budist olarak hizmet vermek üzere daima önemli bir dini merkez olarak kalmıştır. Tapınak, klasik Khmer mimarisinin en somut örneğidir ve Kamboçya'nın sembolü olmakla birlikte, (herhangi bir ülke bayrağı üzerinde bulunan tek yapıdır) ülkenin en önde gelen turistik cazibe merkezidir. Angkor Wat, Khmer mimarisinin iki temel özelliğini barındırır: tapınak dağı ve asma koridorlu tapınaklar. Yapısı, Hindu mitolojisindeki tanrıların evi olan Meru Dağı'nı çağrıştırmak üzere planlanmıştır. Bir hendeğin etrafındaki 3.6 kilometrelik bir dış duvarın içinde, her biri diğerinin üzerinde inşa edilmiş üç dikdörtgen galeri bulunur. Tapınağın tam merkezinde her biri dikdörtgenin birer köşesine, bir adedi de tam ortaya gelecek şekilde yerleştirilen beş kule vardır. Diğer birçok Angkor tapınağının aksine, Angkor Wat batıya bakar ki bunun önemi de uzmanlar arasında tartışma ve bölünme konusu teşkil etmektedir. Yapı, mimarisinin ihtişamı ve uyumu haricinde aynı zamanda, geniş duvar heykelleri ve duvarlarını süsleyen birçok Hindu koruyucu meleği ile de hayranlık uyandırır. Guinness Rekorlar Kitabı'na göre, Angkor Wat dünyadaki en büyük dini yapıdır.

Angkor Wat klasik Khmer mimarisinin en üst örneği ve Angkor Wat Stili'ne adını veren tarzıdır. 12 yüzyılda Khmerli mimarlar, ana yapı malzemesi olarak tuğla ya da laterit yerine kumtaşı kullanımında eskisinden daha tecrübeli hale gelmişlerdir. Angkor Wat Stili, çoğunlukla nitelik yerine nicelik kurbanı olan Bayon dönemini takiben gelmiştir. Bu tarzdaki diğer tapınaklar Angkor'daki Preah Pithu, Angkor dışındaki Beng Mealea ve Phimai'daki Phanom Rung'dur.

Antik Yunan ve Roma mimarisi ile kıyaslanan Angkor Wat, en fazla övgüyü dizaynındaki uyum için alır. Tarzının mimari açıdan karakteristik özellikleri: kemerler, lotus çiçeği goncası şekilli kuleler, geçiş yollarını geniş tutmak için inşa edilmiş yarı asma katlar, eksenel galeriler, bağlantılı çıkıntılar, haç şeklindeki teraslardır. Görülen alanların büyük kısmı kumtaşı bloklarından, dış duvarlar ve gizli mimari kısımlar ise lateritten oluşur. Blokları yapıştırmak için kullanılan materyal henüz tanımlanamamakla birlikte, doğal reçineler ya da sulandırılmış kireç olabileceği önerilmiştir.

Dizaynın diğer parçaları zamanın etkileri ve yağmalanma suretiyle yıkılmıştır; yağmalananların arasında kulelerin üstündeki altın alçı ya da bazı duvar heykelleri ya da ahşap figürlerin üstündeki varaklar ve duvar ve tavan panelleri ile kapılar da vardır. Tipik dekoratif unsurlar; koruyucu melekler, duvar heykelleri, yükselti üzerinde uzanan taşı çelenkler ve hikaye mizansenleridir. Heykelcilik muhafazakardır ve daha önce yapılan diğerleri ile kıyaslandığında daha statik bir yapı ve daha az zarafet içerir. Tapınağın ilk

dizayn ve inşası 12. yy'ın ilk yarısında Kral II. Suryavaman hükümdarlığı sırasında (1113-1150), Vishu'ya adanmak suretiyle başlamıştır. Kralın tapınağı ve devletinin başkenti olarak inşa edilmiş, yapının dizaynı ya da inşası üzerine yazılmış herhangi bir belgeye ise rastlanmamıştır. Yapının orijinal ismi ise bilinmemektedir.

Tapınak Siem Reap şehrinin 5.5 kilometre kuzeyinde, kısa bir mesafe güneyinde ve eski başkent Baphuon'un doğusunda bulunur. İnşaatı Kral'ın ölümüyle durmuş ve bazı duvar heykelleri yarım kalmıştır. Angkor 1177'de Khmerlerin geleneksel düşmanları Chamlar (bugünkü Vietnam) tarafından talan edilmiş ve birkaç kilometre kuzeyde yeni bir başkent inşa eden yeni Kral VII. Jayavarman tarafından yeniden inşa edilmiştir.

14 ya da 15. yüzyılda, tapınak Theravada Budist kullanımı için değiştirilmiş ve günümüze kadar da bu şekilde kalmıştır. 16. yüzyıldan sonra ihmal edilmiş olmasına rağmen, Angkor Wat diğer Angkor tapınakları arasında değişik bir yere sahiptir ve hiçbir zaman tamamen terk edilmemiştir. Hendeği sayesinde orman tarafından gelebilecek tehlikelere karşı korunmuştur. Bu sıralarda tapınak Prah Pisnulok olarak bilinmekte, modern ismi ise 16 yüzyıldan beridir Shir Tapınağı anlamında kullanılmaktadır. Tapınağa ilk gelen batılılardan biri, 1586'da gelmiş Portekizli keşiş Antonio da Magdalena'dır ve kendisi yapıyı bir kalemin yazabilecekleri ile tasvir etmenin imkansız olduğunu ve yapının dünyadaki diğer hiçbir şeye benzemediğini söylemiştir. Ancak yapının Batı'da popüler hale gelmesi Fransız gezgin Henri Mouhot'nun seyahat notlarını yayınlamasını takiben, 19. yüzyılın ortasını bulmuştur.

20. yüzyılda Angkor Wat'in ciddi bir restorasyona ihtiyaç duymuş ve asırlardır toplanmış toprak ve vahşi otların temizlenmesi gerekmiştir. Bu konuda yapılan çalışma 1970 ve 80'lerdeki Kızıl Khmerler yönetiminde durmuş, ancak yapı yağmalanma ve hırsızlık açısından nispeten daha az zarar görmüştür. 1990'lardan başlamak suretiyle, Angkor Wat, koruma çalışmalarına yeniden hız verilmiş, turizmin artmasıyla daha da önem kazanmıştır. Yapı 1992'de kurulmuş Angkor Dünya Mirası yapıları arasına girmiş, Kamboçya hükümeti tarafından da desteklenmiştir. Alman Apsara Koruma Projesi (GACP) koruyucu melek heykelleri ve duvar heykellerini koruma altına almıştır. Organizasyonun araştırması sonucunda koruyucu melek heykellerinin %20'si doğal aşınmadan dolayı çok kötü durumda olduğu ve daha önceki restorasyon çalışmalarının da taşlara zarar vermiş olduğu belirtilmiştir. Diğer çalışmalar, yıkılmış bölümlerin onarımı ve gelecek yıkılmaların önlenmesi olarak devam etmekte, batı çatısının üst kısmı 2002'de desteklenmiş, kuzey kütüphanesinin restorasyonu ise bir Japon ekibi tarafından tamamlanmıştır.

Angkor Wat' in önündeki göl tarafından uzaktan görünüşü

Angkor Wat' in Kamboçya bayrağına sembol olarak giren meşhur 3 adet kulesi

Tapınak duvarlarındaki Apsara Dansçılarına ait rölyefler

Tapınakta para ile fotoğraf çektiren Apsara dansçıları

Tapınak önündeki gölde güzel fotoğraflar çekilebilir, sakın unutmayın

Tapınakta iyi poz veren mankenleri görürseniz, fotolarını çekmeyi sakın ihmal etmeyiniz

Çok kalabalık bir yer olduğu için, benim gibi single gitseniz bile, fotolara obje yerleştirmekte sıkıntı çekmezsiniz!

Tapınakta karşısına oturan insanlara dua yaparak efsunlu su sıçratan rahipler (tabii kişiler gönüllerinden kopan bir parayı vermektedirler, rahiplerin para ve pulla ilişkisi olmasa da)

Tapınak bahçesinde bir seyyar satıcı ve oradan geçen maymun

Khmer Apsara Dansı : Apsara (veya apsaras) Hindu ve Budist mitolojisinde bulutlarda ve suda yaşadığına inanılan dişi perilere verilen isimdir. Genellikle dans ederken betimlenirler. Hindistan mitolojisinde, apsaras güzel ve olağanüstü bayanlar olarak kabul edilir. Bunlar genç, zarif ve dansta süper olan kişilerdir. Bu bayanlar genelde, Gandharvas adı verilen Indra müziği çalan çalgıcıların eşleridir. Mitolojiye göre, genelde tanrıların saraylarında dans ederek eğlendirir ve ayrıca tanrılarla erkekleri ayartmaya çalışırlar. Ruhani birer yaratık oldukları için de, gökyüzünde yaşarlar, zaman zaman melekler gibi uçarlar ve tanrıya yardım ederler. Şekillerini de değiştirebilir, kumar ve şans üzerinde de etkileri vardır. Bu bakımdan eski Yunan ilham perileri ile de karşılaştırılabilir. Aynı zamanda doğurganlık ayinleri ile de ilişkisi vardır. Esasında bilmeyenler için çok zor bir danstır. Zira tek ayak üzerinde, devrilmeden dururken öteki ayak ve elleriniz ile çeşitli mistik figürlerin yapılması gerekir.

Apsara dansı, 1000 yıldan fazladır yaşayan geleneksel bir Kamboçya dansıdır. Angkor Wat Tapınaklarında doğan bu dünyaca ünlü Apsaralar, Khmer kadınının güzelliğini ve zekasını temsil ediyor. Güzellikleriyle göz kamaştıran bu dans tanrıçaları, Khmer kültürüyle özdeşleştiriliyor. Dünyanın en büyük tapınak şehri olan Angkor Wat Tapınakları'nda, Apsara dans tanrıçalarını betimleyen 2000'e yakın oymalar bulunuyor.

Efsaneye göre Kampu adında, Kampuchea yerlisi bir keşiş, Mera adlı bir apsara dansçısı ile evlenmiş ve onlara Kampumera adı verilmiş. Bunların soyundan gelenlere Khmerler denmiş, Kampuchea ise Kamboçya'nın eski adı olmuştur.

Siem Reap şehrindeki otelimiz, Somadevi Angkor Otelinde Apsara Dans Gösterisi

Laos' daki Tak Bat Ritüelinin Kamboçya' daki uygulaması

Siem Reap şehrindeki otelimiz, Somadevi Angkor Otel

